Մանկական Աշխատասիրութիւն

ՄԻՈՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԼԷ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — 1867 ՅՈՒՆՎԱՐ 14 ՃԻՄԱ ԻՐԹԻՍԻ — ՆԻՄԷՐՕ 249

Մանկուսէի էֆքեար հաֆթաստա 6 եանի սէնէտէ 300 նիւսխէ վէրիլիր, սէնէվի գրսմէթի, բօսթա փարասը տախի հլինէտ օլարագ, 200 ղշ՚ օլուր, ալթը այլրը 100 ղշ՚ օլարագ, վէ նիւսխէսի տախի 30 ար փարայա սաթըլանագ տըր։

Իլանաթը պէհէր սաթըրը իշին, պիրինճի սէֆհասա 3, իքինճի սէֆհասա 2, վէ իւշիւնճիւ վէ սայիր սէֆհալարտա 1 էր ղուրուշ ալընաճագ տըր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Պէյ-օղլունտա տօղրուսխօ սա 467 Նիւմէրօլու խանէտէ ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏ թարգմանէօինտէ, Կարապէտ Ց. Փանոսեանի կէօնտէրիլէճէք տիր։

ԻԼԱՆ

Հէր նէ գատար, Մահթարուահ գօմիսիօնու թարաֆը ալիսինտէն ալտըղըմըզ իխթիրա իմթիհանէն, պու կիւն իշին սահաթ սէքիզտէ Մկրտիչ եպիսկոպոս իլէ մու հաքէմէ օլունաճաղըմըզը իլան իլէ, հապըր պուլունմագ արզու իտէնլէրի, բէնճէմպիհ կիւնիւ չրգարըլան նիւսխէմիզտէ տավէթ իյլէմիշ իսէքտէ, տիւն ախշամտան պէրու պիրագ նամիզաճ պուլունտուղումուզտան, ինշաալահ պիր գաչ կիւնէ գատար քէսպի իֆագաթ իյլէտիկիմիզտէ, էմր պույրուլտուղու կիւն երինէ կիթմէքլիյէ հաղըր ու միւնթազըր պուլունտուղումուզուն պէեանիյլէ, պու էօզրիւ շէրիմիզէ թէվֆիգան միւսաատէյ լութֆ ու հիմմէթ պույրուլմասընը, պա արիկէյի քէմթէրանէ իսթիտա իյլէմիշեզ տիր։

Երինէ գանղի կիւն մու հաքէմէյէ կիտէճէկիմիզի էվվէլինտէն իլան իտէրիզ։

Քէզալիք, տիւնքի կիւն եօրթու օլմասը ճիհէթլէ, պու կիւն զաղէթամըզ իքի նիւսխէ չրգարրլաճագ իքէն, նամիզաճլըղըմըզ սէպէպինտէն անճագ պիր նիւսխէ չրգարապիմիշ, վէ պիթթապի պազը հավատիալէրիմիզի կէլէճէք հաֆթաեա գալմըշ տըր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԼ

Մարթ իպթիտասընա գատար էլտէն չրգարրլմագ, վէ օնտան սօնրա հէր քիմին եէոինտէ թութուլուր իսէ զապթ օլունմագ իզրէ, Մըսըր պազըրընն եասագ իտիլտիկի մալիւմ տիւր։

Էհալի գըրգ կիւն գատար տահա պէքլէմէք իսթէմէյիպ, հէման սահաթընտա էլտէն չրգարմագ իսթէտիկինտէն, վէ վիրէն էլէր իլէ ալան էլէր այնի նէյէթտէ, եանի այնի տէրէճէտէ զարար իթմէքտէն պիր ան էվվէլ գուրթուլմագ արզուսինտէ պուլունտուգլարընտան, վէ պունլարը ագըպէթքեար զարարսըզճա մէզքիւր պազըրլարտան գուրթարաճագ պիր իւշիւնճիւ էլ կէօսթէրիլմիշ օլմատըղընտան, թա բէնճէմպիհ կիւնինտէն էօթէտէ պէրուտէ էնվայի պազըր միւնազաալարը կէօրիւլմէյէ, վէ ֆագըր ֆուգարանընն ալըշվէրիշինէ խալէլ վիրմէյէ պաշլամըշ իտի իսէտէ, հալեա քէօբրիւ գապուլ իթմէքտէ օլտուղունտան, չօգլար պիրպիրինէ «քէօբրիւ գապուլ իտէյօր» տիյէրէք գանտըրմագտա, վէ պազը միւնազաալարընն էօնիւնիւ ալմագտա իտիլէր. հալ պու քի սօնրատան քէօբրիւ տախի գապուլ իթմէմէյէ պաշլաեըպ. վէ իշիթտիկիմիզէ նէզարէն անիտէ, պազը քեարճըլարը զուհուր իտէրէք օն փարալըգ Մըսըր պազըրընը պէշ փարաեա ալաճագլարընը պազրըշմաեա պաշլատըգլարընտան, հէր թարաֆտա պիթթապի տահա զիեատէ միւնազաալար զուհուր իյլէմիշ, վէ հէր եէրտէ զարար վէ զիեան թէշէքքիլէրի իշիտիլմէյէ պաշլամըշ տըր։

Հիսապ օլունտուղունա կէօրէ նէֆսի Խթանպօլտա օն պին քիսէ ագճէլիքքէն զիեատէ Մըսըր պազըրը պուլունմագտա իմիշ, տիմէք տիր քի էհալի շու եասագ իւզէրինէ պէշ պին քիսէ ագճէ զարար չէքէճէք տիր, վէ պու զարար սայէսինտէ Մըսըր պազըրլարը պիր վագըթտա եարը ֆիեաթըյլա թէտավիւլտէ պուլունտուգտան սօնրա, պիթիւն պիթիւն երինէ Մըսըրա չէքիլէճէք տիր. լաքին շուրասը շիւբհէլի տիր քի, աճէպա մէզքիւր պազըրլար օրթատան չէքիլտիքտէն սօնրա, քէնտի պազըրլարըմըզ ուֆագլըգ իշին քիֆայէթ իտէճէ՞ք մի տիր, եօխսա սայիր տէֆհա օլտուղու միսիլլու երինէ ուֆագլըգ սըգրգրընթըսը չէքիլմէյէ պաշլանաճա՞գ մը տըր. չինքի քէնտի պազըրլարըմըզըն էքսէրի թաշրալարա չէքիլմիշ օլտուղունտան, մէյտանտէ պուլունան եիւզ զուրուշլուգ պազը իշինտէ հէման տէյէպիլիրիզ քի անճագ պէշ զուրուշլուգ Խթանպօլ պազըրը կէօրիւլէպիլմէքտէ տիր։

Պիր մատտէ իւզէրինէ էվվէլինտէն եա հիշ տիւշիւնիւլմէյիպ, վէ եախօտ ագ տիւշիւնիւլտիկինտէ, սօնունտա բէք չօգ տիւշիւնիւլմէք, վէ զարար իլէ իշինտէն չրգրլմագ իդթիզա իտէճէկի պէշ ալթը պին սէնէլիք պիր ումում տէրսի օլտուղունտան էօյլէ սայիր եիւքսէք տէրսլէր կիպի մէքթէպ վէ մէտրէսէլէրտէ էօյրէնիրմէյէ հաճէթ օլմատըղը հալտէ, մէզքիւր պազըրլարընն Մըսըրտան պուրաեա կէլմէյէ, վէ թէտավիւլէ չրգարըրմաեա պաշլար պաշլամագ, շիմտիքի տիւշիւնիւլէն ումումուն զարարտան վիգայէսի, օլ վագրթ մալիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի թարաֆընտան տիւշիւնիւլմէտիկինտէն, էհալի պու կիւնքի կիւն թէհի եէրտէ պու գատար զարար չէքմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր։

Մէմալիքիմիզտէ հէր շէյ իւզէրինէ սէրպէսթճէ եազար վէ եազապիլիր զազէթալար պուլունմատըգտան պաշգա, հէր մէմուրին թարաֆընտան զազէթալարը գըրիթիգա վէ նասիհաթլարընա տիգգաթ վէ րիայէթ օլունմագտա օլմատըղընտան, էհալիմիզտէ հէր վագրթ պէօյլէ զարարլարա տիւշար օլմագտա տըր. էկէր մէզքիւր պազըրլարըն պուրաեա կէթիրիլմէյէ պաշլանտըղը կիւնլէրտէ, հէր մէմուր քէնտի վազիֆէսինի թանրեարագ պունուն էօնիւնիւ ալմըշ օլսա իտի, պիր գաչ քիշի բէք չօգ փարալար գազանտըգտան սօնրա, չիմտի ճէպլէրինտէ իւչ զուրուշ էթմէք փարասը պուլունան պինլէրճէ ֆագըրլար քէնտի նաֆագալարընն նըսֆընը զայպ իթմէզլէր իտի։ Պիր էսէֆ իտէճէք եէրիտէ շուրասը տըր քի, էվվէլինտէն պազը կէթիրէնլէրին իհեա օլտուգլարը կիպի, չիմտիտէ թօբլաեանլար իհեա օլաճագլար տըր. չինքի հիչ տէյիլ իսէ Մըսըրճա գըյմէթի իւզրէ կէօթիւրիպ թէսլիմ օլունմագ, վէ պէտէլի ալընմագ իշին հիւքիւմէթ թարաֆընտան հէր թարաֆա մահալլի մախսուսէ իպրազընա հիմմէթ պույրուլմատըղընտան, զէվալը ֆուգարա բասթ կէլտիկի եէրտէ պիր թազմ միւհթէքիրլէրէ ճէպլէրինտէ պուլունան պազըրլարընը տուն պահա իլէ սաթմագլըղա մէճպուր օլաճագլար տըր։

Ֆրանսական Ազգային Ժողովի նախագահ Ֆրանսուա Ֆոնսեն Ֆրանսիայի Ազգային Ասամբլեայի ամենամեծ ճարտարապետն է։ Նա ինքն է նախագծել Ազգային Ասամբլեայի նոր շենքը։ Ֆոնսեն ասում է, որ ինքը ոչ միայն ճարտարապետ է, այլև ազգային ներկայացուցիչ։ Նա ասում է, որ ինքը ոչ միայն ճարտարապետ է, այլև ազգային ներկայացուցիչ։ Ֆոնսեն ասում է, որ ինքը ոչ միայն ճարտարապետ է, այլև ազգային ներկայացուցիչ։

— Ֆոնսեն ասում է, որ ինքը ոչ միայն ճարտարապետ է, այլև ազգային ներկայացուցիչ։ Ֆոնսեն ասում է, որ ինքը ոչ միայն ճարտարապետ է, այլև ազգային ներկայացուցիչ։

Ֆոնսեն

ոի խրատները բուհանիէսինե միւսաս-
տե օրունմուշ տուր, նասրլ քի պու բի-
վայէթին սահիլիքէրինե բաթրիքխա-
նէնին գայտարը տախի շահատէթ իթ-
մէքտե տիրլէր։

Իքինճի, միւթէվէֆա Սարգիս սըր-
բազանըն բաթրիքլիքի հէնկեամընտա մէր-
գում խաթանպօղան Էմինճիկե, Պիլե-
ճիկ, վէ Մաղալճա կիսէրեբ օրալար-
տա սերպէսթճե հէմ սարկաւագլըգ վէ
հէմտե վարժապետլիք իթմիշ, վէ պուն-
տան իքի այ գատար մուգատէմ Պուր-
սաեա կէլմիշ, վէ թաշրալարտան օսան-
մըշ օղոուգտան պաշգա, զէվճէսի վէ-
ֆաթ իթմիշ օլմասը ճիհէթլէ չօճուգ-
լարընը սէֆիլ գալմըշ օղոուգլարընը պէ-
եան իլե։ Պուրտա մէքթէպինտե վարժա-
պետլիք իլե գայրըլմասընը, թագական
խորհուրդ վասրթասըյա սրբազան հայր
թարաֆընտան խաթիտա իթմիշ, վէ պու-
տէֆա տախի ըէճասը գապուլ օղունտուգտա, էվլատարընը ալըպ կէթիր-
մէք իւզրե Էմինճիյե կիթմիշ, վէ ավ-
տէթ իթմիշ, վէ մէքթէպտե հօճալըգա
պաշլամաղտան պիր գաշ կիւն էվվել,
մէյտանե պիր գարը մուարաղասը լա-
գըրտըգը չըգմըշ, վէ Էմինճիքլի Սարգիս
իսմինտե պիր քիմէնե առաջնորդարանա
կէլէրէք զէվճէսինի խաթէմիշ, վէ զէվ-
ճէսի ճէպ օղունտուգտա, արթըգ գօ-
ճասընտան եէմէքտե օղոուգտա տաեաղա
թէհամմիւլ իտմէեէճէկինի իֆատե իյ-
լէմիշ օղոուղունտան, քէյֆիյէթ լտը-
գըյա թահգրգ օղունմագ նիյէթիյլե,
մէրգում տէր խորէն հայրըն իսանէսինե
կէօնտէրիմիշ, վէ տէօրթ կիւն սօնրա
գատաստանական ժողով մարիֆէթիյլե
գարը գօճա պարըշարըմըշ տըր։

Ֆէրատը կիւնիւ մէրգումէնին էհլի
Սարգիս նամ քիմէսնե, մէրգում սարկա-
ւագտան չո. գատար գօղա խաթէրիմ
տէյէրէք հիւքիւմէթ պիր արզու հալ
վէրմիշ, սարկաւագ մահպէսե իլգա ի-
տիլմիշ, վէ օրբազան հայր հազրէթլէրի
թէվասսութուլա մէրգում մահպէստէն
ալընմըշ, վէ գօղա մաատէսինե պագըլ-
մագ տախի գատաստանական խորհուրդ
գա հավալէ գըլընմըշ, վէ ֆիլվագը մէր-
գում մէգքիւր մէճլիստե «պու սարկա-
ւագ պէնիմ գէվճէմի պաշտան չըգարտը»
տէյէրէք չաղըրմըշ պաղըրմըշ իսէտե,
սարկաւագ իւզերինե օլ պապատ հիշ պիր
շէյ թէպէյեիւն իթմէմիշ, վէ պունտան
օն կիւն գատար սօնրա, կէրէք մէրգում
Սարգիս վէ կէրէք սայիր տիւշմէնլերի թա-
թաֆընտան թագեիգ օղունմագլըգտան,
գուրթուլամաեաճաղընը տէրբ իլե, մէք-
թէպտե իճրայի մէմուրիյէթե պաշլա-
մազտան էվվել, պիր դրամէթ արամագ
իւզրե պըրագրագ իսթանպօլա կիթմիշ տիր։

Իշթե միւէլիֆ, հագրգամի հալ
պէօյլէ օլուպ, վէ սիզե եազըլան մէք-
թուպտա, մէրգում իշին պու տէֆա Գը-
ըուսաեա կէլտիկինտե ապաշխարանք չէք-
միշ տիր, վէ Կիւրիւքլիւ գարիյէսի չօր-
պաճըսը մայեէթինե ատամ գաթարագ
Պուրսաեա առաջնորդարանա կէօնտեր-
միշ տիր, վէ առաջնորդ սրբազան հազ-
ըէթլէրինին ձեռնասուլնու տուր, վէ շու-
սէպէպտէն նաշի, նամուսլարը վիգայէսի
նիյէթիյլե, միւշարիէյհ հազրէթլէրի ի-
շին, շու վուգուաթըն էսրար գալմասը
զըմընտա մուխպիրինիզ թէնպիհ իյլե-
միշ տիր տէնիլմէսի քեամիլէն եալան վէ
եանլըշ տըր։

Վէլ հասրլ միւէլիֆ, սրբազան ա-
ռաջնորդ հայրըմզ հազրէթլէրի եիկիրմի
իւշ սէնէտտէն պէրու Պուրսամըզը իտարէ
իթմէքտե օղուպ, հիշ պիր վազրթտա
էօյլե ատամլարա իլթիմաս վէ իսթիսհապ
իթմէմիշ տիր, վէ դաթան էօյլե գապա-
հաթլըլար հագգլարընտա միւսամէ հաեը
ճայիզ կէօրմէմիշ տիր, տիմէք տիր քի սիգ-
լերե մէգքիւր մէքթուպու եազան քէս
հեր քիմ իսէ, հէնուզ շապ իլե շէքերի
ֆարգ իտէմմէքտե օլմալը տըր։

Մուխպիրինիզ վէքիլե
Կարապետ Գալիօնեան

— Մկրտիչ եպիսկոպոս, կիւնա ա-
լէյհինտե եազըլանլարըն տալը եոգ տուր,
վէ պիզ իսպաթընա գատրը տէյիլիզ կի-
պի պիլմէմ իլե մուհաքէմէյե չըգըշմըշ օ-
լուպ, վէ շու խուսուս իսէ Մըսրրտա
պուլունան զէվաթը միթէպէրլէնին պա-
յիսի թէհայեիւր վէ թէէսսիֆիւ օղ-
տուղունտան, եազտրգլարըմզընը քեաֆ-
ֆէսինի թասսիգ իթտիքտէն պաշգա,
էքսիքլէրինի տախի տօղտուրմագ նիյէ-
թիյլե, սերիտան թարաֆըմզա պիր գաշ
գըթա թահրիրաթ կէօնտերմիշ օղոուգ-
լարընտան, մա թէշէքքիւր պու կիւն
եալընըզ պիրիսինի այնէն տերճ իտէրիզ։

. . . Միւէլիֆ.

Գահիրէ 25 դեկտ. 1866

Պու տէֆա թարաֆընըզտան վարիտ օլան
222 նիւմէրօ Մանզումէտե, Մկր. եպիսկոպոս
ալէյհինիզտե թէշէքքի իտիպ, մուհաքէմէյե
չըգըշմըշ օղոուղունու, վէ մէրգում, քէնտի
ալէյհինտե Վարագայի Հավատոյ վէ Մանա-
զումէտե տերճ իտիլէն կէրէք մէքթուպլա-
րը կէրէք պահօլարը ճէրհ իտէրէք, իսպաթ-
լարընը խթէմիշ օղոուղունու օգուտուգտա,
տօղրուսու զէեատէսի իլե թէաճճիւպ իթտիք-
չինքի մէրգում եպիսկոպոսուն թարաֆըմզա-
տա իթտիյի զատատարլըգլար վէ մատնաթիսնե-
լար կիւնէշ կիպի աշիքեար տուրուր իքէն,
վէ քննիչ Ղերսէս սրբազան պուրտա կէլ-
տիզինտէ, ճէմիսինի իշիտիպ թասսիգ իթ-
միշ, վէ իթտիդի մատնուութիւնլարընը թագ-
ըիրլէրին գօրեալարընը ալըպ բաթրիքխանէ-
յէ կէօնտէրմիշ իքէն, չիմտի գալգըպտա ին-
քեար իտէրէք թասսիգ իթտիրմէք իսթէմէսի
չօգ թէաճճիւպ իտէճէք հալ ատատ քննիչ սրբա-
զանտան, օղ եպիսկոպոսուն հագգընա Մըսրը-
տա իթտիդի չէյլերի սօրանընը, հագգանիյէ-
թէ ըիայէթէն նասրլ օլմուշ իսէ սէօյլէմէ՞զ-
մի, ումմաեըզ քննիչ սրբազանըմըզտան քի.
էօյլե պիր սապրգալը եպիսկոպոսու թէսա-
հուպ նիյէթիյլե պիլտիյի վէ թասսիգ իթ-
տիդի չէյլերի սէթր իթսին. հալ պու քի,
խաթըրա ըիայէթէն թասսիգ իթմէտիյի հալ-
տե, իշտե պիզ զիրտէի իմզա սահիպլէրի
հագգանիյէթե ըիայէթէն, պիլա զարազ չա-
հատէթլիք իտէրիզ քի. Մկրտիչ եպիսկոպոս
հագգընտա (եալընըզ Մըսրրտա իթտիքլէրինե
սայիր) կէրէք Վարագատա վէ կէրէք Մանա-
զումէտե եազըլանլարըն ճէմիսի պիլա զա-
րազ վէ նէֆանիյէթ վէ պիլա միւպալաղա
եազըլը տըր. վէ քէզա պու կիւն թէքբա-
ըէն չէհատէթլիք իտէրիզ, զիրտե պէեան-
լարա։

1. Եկեղեցիտե ատեանա չըգըպ, քէն-
տի սրֆաթընա եազըշմազ մէգալաթ իտիպ.
ապէսի լիսան գուլլանմասընա։

2. Նահագգ եէրտե քէնտի հալինտե օ-
լան չօլուգ չօճուգ սահիպի, պէշ քիշիեի պա-
թագրիր հապս իթտիրմէսինէ։

3. Մէրգում պէշ քիշիտէն ինթիզամ ա-
լամատըզը իշին. գօլէրա ագիէթինտե 75–80
քիշիեի գանը զընտանընտա հապս իթտիրիզ.
եալըզճը եազուպ նամ զաթընը, վէ պիրտե
կէնճ տիշէհինին էօլիմէրինե սէպէպ օ-
տուղունա։

4. Գէորգ պէյ Ռափայէլեան կիպի պիր
զաթ այէյհինէ (քի միլլէթիմիզե էբէյիճէ իս-
լիքլեր իթմիշ տիր) ֆէսատպաշը տըր տէ-
յի, պա թագրիր հիւքիմաթա մատնել իթ-
տիյինէ։

5. Մանպուս սէպէպինտէն Տիշճի Մով-
սէս ազանընը հրբա վէ գահր իլե, կէօզլե-
րինե սու ինիպ, ալիլ օլմասընա սէպէպ օ-
տուղունա։

6. Գարնավալտա կրօնքումուզա վէ քի-
լիսէմիզե մուղայիր օղոուգտան սօնկրա, պիր
եպիսկոպոսա եազըշմագ հարէքէթ իլե, քի-
լիսէնին առաջնորդարանընտա, քէնտի պիր
դաշ տօսթլարը իլե եէեիպ իշիպ, վէ կիւլիւպ
օյնաերպ վէ չալկըլար տախի չալտըրտըգտան
մատատա, նիւզիւ մուշինալը մասգարալար ի-
չերի կիրտիքլերինե, քէմալի հիւրմէթ իլե
գապուլ իտիպ, իրքամ իզզէթ իթտիքէն
սօնկրա, գարշըընտա տախի օյնաթալըղընտա,
վէ էրթէսի կիւնիւ տախի եինէ պիր գաշ զաթ-
լար իլե պաղշէյե կիտիպ, վէ մասգարարար
տախի օրանա կիտէրէք ըէզիլլէնմէլէրինե։

7. Պաղշէլէրտե թինի (ադամաթուզ) մէ-
զե իտիպ, քէնտի կիւզել սէսլի փոքրաւոր-
լարընա չարգըլար չաղրրտրպ բագըլանմա-
սընա. (պունա, պիզատէն մատատ օլ պաղ-
շէ՛ իւզերինատէքի էվլերտե սաքին օլանլար տա-
խի շահատէթլիք իտէրլէր)։

8. Պունլարտան մատատ 1865 դեկտեմ-
բեր 27 տէ, 400 ֆէտատէն ապատիյէնին ի-
բատընտան, սաղ ագճէ 20,082 զուրուշ 11
փարա քիլիսէ սանտըղընտա մէվճուտ օղուպ
քիլիսէյին տախի քիլէրճի Պօղոս էֆէնտի-
յէ Ֆայիզ գօրճու օղոուղունտան, օնա պէ-
տէլ վէրիպ քիլիսէյի ֆայիզատէն խէլաս ի-
տէճէք եէրտէ, մէղբիր 20,082 զուրուշ 11

փարայը պէնիմ ագճէմ տիր տէեէրէք Պօղոս էֆէնտիյէ ֆայիզէ վէրիր, վէ ֆայիզինի ալըպ քէնտի քիսէսինէ գօր, վէ միլլէթ սանաբղը քէնտի կիթտիյի կիւնլէրինէ տէկին ֆայիզ վէրիր. (իմտի պիլմէյիզ քի պու իթտիյինէ նէ՛ իամ վիրիլմէլի տիր)։

9. Շուպրա եօլունտա էթհէմ բաշա պաղչէսինտէ, քէհէննիհու, քէնտի քիսէսինտէն պիր գաչ տօսթունա զիեաֆէթ վէրիր, քէզա բարեկենդան կիւնիւ. վէ լաքին մէզքիւր մէսարիֆլէրի միլլէթ սանտըղընտան ալըբղընա։

10. Իսկէնտէրիյէյէ Նուպար բաշա հազրէթլէրինին հիմայէթիյլէ, պիր էմիր թահսիլ իթմէյէ կիթտիյինտէ, բաշայի միւշարիլէյհին իսմէթլու հանըմը հազրէթլէրինէ իֆատէ իթտիյինտէ, հանըմընն, «խա՛յր խա՛յր վարդապետ պիզ քէօթիւլիւք իմմէյէ օթուրմամըշըղ տըր» տէյի ճէվապ վէրիպ եիւզ չէվիրտիյինտէ. եպիսկոպոս միւքէտտէր օլուպ տուրուր իքէն, իւստէ գօլէրա զուհուր իտէր. վէ հանըմ հազրէթլէրի Իսկէնտէրիյէտէն կիտէր կիթմէզ, եպիսկոպոս ֆուրսաթ պուլուպ, իսթէտիյի էմիրի թահսիլ իտէրէք, անիտէ Մրսըրա չըգըպ իսթէտիյի զամմաղըղլարը իտէր. պաէհու հիսապա սաղ ագճէ օլարագ 1,700 ղուրուշ Իսկէնտէրիյէյէ կիտիպ կէլմէք իչին մէսարիֆ տէեէրէք միլլէթ տէֆթէրինէ գայտ իտէր իսէտ, մէճլիս աղալարը գապուլ իթմէյիպ պիր թագրմ խըրլիթ ըլարտան սօնրա, ցակոբեան թագւոր աղա իշիտիպ, պիզ օնուն Իսկէնտէրիյէյէ էնիպ չըգմասընն մէսարիֆինի պիթ թէմամ քէնտիսինէ վէրմիշիզ տիր, եալանճը տըր տէյի պիլտիրտիկինտէ, մէրգում եպիսկոպոս քիմսէյի տիյնէմէյիպ, մէզքիւր 1,700 ղուրուշու ճէպրէն միլլէթ տէֆտէրինէ կէշիրտիքտէն սօնրա, դօլէրտա Նուպար բաշանըն ֆուդարալար իչին կէօնտէրտիյի իանէտէն, եալանտան ֆիլան ֆիլան ֆուդարալարա վէրտիմ տիեէրէք 1700 ղուրուշ թէքրարէն մէսարիֆ տէյիպ ալըբղընտա, ազալար «պիզ մէզքիւր մէպլաղը սանտա էօտէտիք ա՛» տէտիքլէրինտէ, օլ վագրթ գարշըլըգ ճէվապ իտէր տիեէրէք քի, իշպու 1700 ղուրուշու միլլէթի մահպուսա կէօթիւրէն գավազլարա պախշիշ վէրմիշիմ տիր տէտիյինէ։

11. Բէզա 75-80 քիշիյի մահպուս իթտիրտիքտէ, քէնտիսինինտէ սագալը գարըլարտան եօնուլտուղունտա, 6 սէֆէր 1282 տէնէ, նիւմէրո 16 թագրիր իլէ, զիրտէ մուհարրէր երքէք վէ գարըլարըն տախի հապս օլմալարընը իտտտա իթտիյինէ, եանի,

Գէորգ պէյ Ռափայէլեան
Ազարիա աղա Պետրոսեան
Գառնիկ աղա Պատմաճեան
Ռուբէն աղա Ռուբինեան
Տիշճի Մովսէս աղա
Բարթող աղա Մըսըրլըեան
Կարապետ աղա տէր Զաքարեան
Տօգթօր Զայեան
Շաւարշ աղա
Խաչատուր աղա Այրգեան
Տ. Զաքարեան Կարապետ աղանըն էհլի
Եայտրզճը նազար աղանըն էհլի
Լուսարար Իպրահիմին անասը
Սարգիսին անասը։

Իշտէ . . . միւէլլիֆ, պալեատէ մուհարրէր եազտըգլարըմըզ իչին պիլա զարաղ շահատէթլիք իտէրիզ, պիզ զիրտէ պէեան իմզա սահիպլէրի։

(19 տող մի-ընդդէմ իմաստով)

Իշթէ միլլէթիմիզտէ էն զիեատէ էսէֆ իտէճէք, վէ ումումէն բու հպան սընընֆլարընընն նամուսլարընա խալել վիրէճէք պիր հալտէ պու տուր քի, պէօյլէ պիր սապրգալը, վէ շու գաւաար ճիւնհա վէ ճինայէթլէրին սահիպի տիր տէյինի. չէ տէֆալար բաթիրքխանէյէ թէչէքքի օլունմուշ օյտուգտան պաշգա, հալեա բաթրիքխանէճէ իքի մուհաքէմէ թահ. թունտա պուլունան պիր ատամ, հէմ եպիսկոպոս սրֆաթը թաշրմագտա, վէ հէմտէ պազըլար թարաֆընտան հիւրմէթ կէօրմէքտէ տիր։

Ամէնպա շու ճիւնհա վէ ճինայէթլէրին սահիպի օլմատըղընը պիրէր պիրէր իսպաթ իլէ թէպրիյէ զիմմէթ իթմէզտէն էվվել, պաշգա պիր եէրէ տահա առաջնորդլուղա կէօնտէրիլէճէք սի տիր։

— . . . Խմբագիր.

Պրուսայէն մասնաւոր հեռագիր մը կըծանուցանէ, որ ընդհանուր Հայոց նորընտիր սրբազնագոյն կաթուղիկոսի բաղձալի գալուստը ամսոյս 16 առաջիկայ երկուշաբթի օրը տեղի պիտի ունենայ ի ցնծութիւն համայն ազգայնոց։

Շոգենաւը կէս օրին Գալատիոյ նաւամատոյցը պիտի մօտենայ, ուր Ն. վեհափառ սրբազնութիւնը դիմաւորելով՝ արժանավայել փառօք Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին առաջնորդելու համար պէտք եղած կարգադրութիւնը հոգացուած է։

. . . Խմբագիր, ընդհանուր ազգին այս բաղձալի լուրը Ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ բարեհաճեցէք ընդհանրութեան ազգիս ծանուցանել։

Բերա 14 յունվար 1867.

Ի Դիմաց կարգադրութեան
Մասնաժողովոյ.
Յարութիւն Յ. Սարուխանեան

ԻԼԱՆԱԹ

ՆԱՈՒՄ ԹԷԱԹՐՕՍՈՒ ԹԷՊԱԻՏ

Պունտան ալթը սէնէ մուգատտէմ, Ֆըրանսըզ միլլէթի Շուսրայի մէշահիրէ սինտէն Բասին նամ շահիրին ասարը պէրկիւզիեէսինտէն թէրճէմէ իթմիշ օլտուղումուզ ԹԷՊԱԻՏ նամ թրաճէտիաեը Հայ թէաթրո օեունճուսու թագըմը Նաում թէաթրօսունտա իճրա իթմէք արզու իթմիշ օլուպ, վէ թարաֆրմըզտան պու տէֆա միւսաատէ օլունմասընը թալտպ իյլէմիշ օլտուգլարընտան, մէրգումանըն թէչվիզ օլունմալարը նիյէթիյլէ քէմալի մէմնունիյէթի իլէ բուլի բիզա կէօսթէրմիշ օլտուղումուզտան, կէլէճէք չարշէմպիհ ախշամը մէզքիւր թէաթրօտա իճրա իտէճէքլէրինի, վէ մէզքիւր թէրճէմէլէրտէն հալեա եանըմըզտա պուլունմագտա օյտուղունտան, օլ վագրթ 16շար ղուրուշ ֆիեաթ գօնուլմուշ իքէն կէրէք օտտամըզտա, վէ կէրէք լէյլէյի մէզպուրէտէ թէաթրօ գարու վէ տէրտունինտէ եալընըզ 6շար ղուրուշա սաթըլճագ տըր։ Օ

Ուսարըզ քի էօյլէ պիր մէշհուր թրաճէտիանըն թէմաշասընա չօգ զաթլար բաղպէթ պուեուռաճագլար տըր։

Մ. Վ. ՏԸ ՖԷՐԷԱՆ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՀԱՒԱՏԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ի ԳԱՂՂԻԱԿԱՆԷ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Միսթէր տը Լէնքիզիսիոն նամ քիթապը թէրճէմէսի օլան պու մէշհուր քիթապ, իքի սէնէտէն պէրու Մասիստէ տէրճ օլունմագտա իքէն. պու տէֆա խիթամէ ըսիտէ օլմուշ, վէ պիրինճիսի 367 վէ իքինճիսի 478 սահիֆէտէն իպարէթ օլտուղու հալտէ պիրլիքտէ 50 ար ղուրուշա սաթըլմագտա պուլունմուշ տուր. ֆագաթ այրը այրը ալընմագ իսթէնիլտիկինտէ, պիրինճի ճիլտի իչին 12, վէ իքինճի ճիլտի իչին 20 շէր ղուրուշ վէրիլէճէք տիր։

Մէզքիւր քիթապը զաթէն զիեատէսիյլէ չէօհրէթշուար պուլունտուղու տէրքեար օլտուղու թագտիրտ, թէրճէմէսինէ սայ վէ իգտամ իթմիշ օլան իւթիւթեան կարապետ էֆէնտինին լիսանճա վէ իսթիլլահճա ճիւմլէյէ մալիւմ պուլունան էհլիեէթ ու լիեագաթլարը սախի զամմ օլունտուգտա, զիեատէսիյլէ օգումաեա չաեան օլմուշ օլմասընա շիւբհէ ճայիզ տէյիլ տիր։

Էֆէնտիի միւմայիլէյհ պու վէ սայիր էսէրի մէրղուպլարընա իլավէթէն, պու սէնէ իպթիտասընտան պէտ իլէ. Թափառական Հրեայ նամ մէշհուր քիթապը էրմէնիճէ թէրճէմէսինէ, վէ Մասիս տէրունինտէ բէյտէրբէյ տէվամընա տախի միւպաշէրէթ իյլէմիշ վէ քիթապէթի միլլէթիմիզ թէշէքքիւրէ պօրճլու իյլէմիշ տիր։

Մէզքիւր Թափառական Հրեայ նամ քիթապը թէրճէմէ վէ թապ ու նէշրինէ չիմտիյէ գատար պիր գաչ տէֆա պաշլամըշ, վէ մա թէէսիւֆ սէօյլէրիզ քի, հէր նէ գատար խիթամէ ըսիտէ օլամամըշ իսէտ, պու տէֆա զվաթը քիթապէթքէրվէրան թարաֆընտան իշհարը թէշվիգաթա հիմմէթ օլունտուղու թագտիրտէ, չունատիրիլ էմսալ քիթապընն տախի վիճաւաէ կէլէպիլէճէկինտէ իշթիպահ եօգ տուր։

Մէզքիւր քիթապը Թիւրքճէ թէրճէմէսինէ Սէրսէրի Եէհուտի իսմիյլէ պաշլամըշ վէ նըսֆը թապ ու նէշրինէ գատար տէվամ իյլէտիքտէն սօնրա, իքի սէնէտէն զիեատէ տիր թէէխիր իթմիշ օլտուղումուզ մալիւմ տիր։

Պու խուսուստա պիւյիւք էօզիւրլէրիմիզ պուլունտուղույա պէրապէր մահճուպ օլտուղումուզու կէրչի իգրար իտէր իսէքտէ, պիրազ վագրթ տահա թէհամմիլտէն սօնրա թէքրարէն միւպաշէրէթ իլէ, հէր հալտէ իքմալինէ սայ ու տէվամ իթմէք արզու վէ նիյէթի գավիյէսինտէ պուլունտուղումուզու տախի պէեան իտէրիզ։

Ինշալլահ միլլէթիմիզ իյէրուտէ, մէզքիւր քիթապը հէմ թիւրքճէ վէ հէմտէ էրմէնիճէսինէ մալիք օլաճագ տըր։

Թափառական Հրեանըն էրմէնիճէսի քիւչիւք Մասիս վասրթասըյլա, դայէթ թէմիզ լիսան վէ իսթիլլահ իւզրէ հաֆթատա իքի տէֆա նէշր իտիլէրէք, 30 ար փարաեա սաթըլմագտա տըր։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ,

ԼԷՂԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹՈՒՊՕԱՆԷԹԻՆՏԷ
ԳԷՏ-ՕՂԼՈՒՅՑ ՅՕՂԸ ԻՒ ԵՕԼՏԱ, ՅՕԹՕԿԵՐԱՅ ԱԳՅՈՒԼԼԱ
ԳԻՐԱՅԷՐԼԷՐ ԳԱՐԵԸԸԸՆՅԱ ՆԻՒՄԷՐՈ 467։